

Dedkove včielky

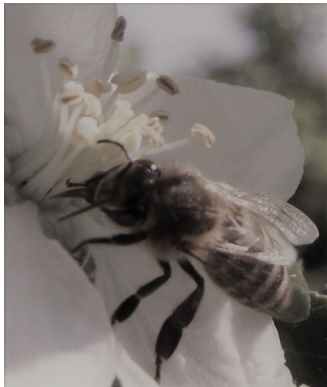
Gabriela Spustová Izakovičová

Dedkove včielky

Ďakujeme za odbornú spoluprácu
Petrovi Sabovi
a Anne Sabovej
za prerozprávanie príbehov
o včielkach a vnúčatkách
a za napísanie niektorých kapitoliek.

Gabriela Spustová Izakovičová

Dedkove včielky

© Gabriela Spustová Izakovičová, 2018

Gabriela Spustová Izakovičová
Dedkove včielky

Grafická úprava Gabriela Spustová
Odborná spolupráca a korektúry textu
Anna Sabová, Peter Sabo.
Fotografie z archívu rodiny Sabovcov.

Vydalo vydavateľstvo RUAH, Lenka Hrebenárová,
Suchá nad Parnou, v roku 2018.
Kontakt: redakcia.ruah@gmail.com

ISBN 978-80-89604-39-5 (kniha)
ISBN 978-80-89604-45-6 (e-kniha)

DEDKO SI CHCE KÚPIŤ VČIELKY

Tamarka sedela v kresle u babičky a pozorovala dedka, čo robí. Dedko sedel pri počítači a veľmi pozorne si prezeral stránky, na ktorých boli smiešne domčeky a včielky.

„Dedko, čo to robíš?“ spýtala sa Tamarka.

„Aké smiešne domčeky! Tam bývajú škriatkovia?“ štverala sa dedkovi na kolená jeho malá šesťročná vnučka.

„Nie, Tamarka, to sú úle,“ poučil ju dedko.

„A načo sú tie úle?“ dožadovala sa vysvetlenia malá mudrlantka.

„No, to sú domčeky pre včielky.“

„A ony tam bývajú, tie včielky, dedko?“

„Veru tam bývajú a vyrábajú tam sladký medík. Vieš, Tamarka, ja by som

chcel také úle kúpiť.“

„Dedko, a načo ti budú také úle, keď nemáš včielky?“

„Tamarka, na jar si včielky kúpime a potom budú bývať v tých úľoch.“

„A keď kúpiš úľ, čo budeš ešte potrebovať?“

Dedko začal Tamarke na internete ukazovať kuklu, kombinézu, včelársky klobúk so závojom, dymák na upokojenie včiel, metličku aj rozperák.

„Dedko, a načo je tá kukla a klobúk so závojom? Na maškarný ples?“

„Kdeže, Tamarka, to včelár potrebuje, aby ho včielky nepichli žihadlom.“

„Dedko, a prečo chceš mať včielky, keď ťa môžu pichnúť žihadlom?“

„Lebo včielky liečia a medík je veľmi zdravý.“

„Ty nevieš, že včielky dedka žihadlom budú liečiť? Včera to hovoril babičke,“ pridal sa k debate štvorročný

Tamarkin brat Jurko a dedko pokýval súhlasne hlavou.

„Dedko, a budem si môcť včielky pohladkať?“

„Veru nie, Tamarka. Včielky sa nehladkajú. Aj tebe kúpime kuklu, rukavice aj kombinézu, aby ťa nepopichali, keď mi budeš pomáhať.“

„A mňa žihadlo tiež bude liečiť?“

„Radšej to nebudeme skúšať, Tamarka. Ty si ešte maličká. Kombinéza ťa ochráni pred žihadlami.“

DEDKO STAVIA VČIELKAM DOM

Konečne začalo svietiť slniečko a Tamarka sa už nevedela dočkať, kedy jej mamička prinesie kabátik a čižmičky, aby mohla ísť von za dedkom, ktorý búchal kladivom do klinec a staval na dvore akýsi zaujímavý domček. Ešte včera Tamarke povedal, že je to domček pre včielky, v ktorom budú úle.

Tamarka už vedela, čo sú to úle. Dedko ich už doniesol a čakali na tráve, kým dorobí domček. Raz bol na rebríku, raz dolu a babička Anka mu so všetkým pomáhala.

O niekoľko dní domček stál. Tamarka práve prišla aj s mamičkou na návštevu, vybehla na dvor a zahrnula dedka a babičku otázkami.

„A už dáš do domčeka tie úle?“

„No, už ich aj s babičkou odnesieme dnu. Pomôžeš nám?“

Tamarka priskočila a podoprela úľ z boku, aby to mala babička s dedkom ľahšie. O chvíľu už boli úle na mieste. Dedko ich vyrovnal.

„Tu bude včielkam dobre,“ povedal. Domček voňal drevom a aj Tamarke sa v ňom páčilo. Hneď by sa tam prest’ahovala spolu so včielkami, keby sa nebála, že ju popichajú.

„A teraz kúpiš čo, dedko?“

„Čo kúpim? Rámiky, medzisteny aj medomet.“

„A to je čo, dedko?“

„To ti vysvetlím potom, keď to kúpim.“

„A kedy donesieš včielky?“

„Onedlho. V máji. Pôjdem kúpiť oddelok. To sú mladé včielky s matkou kráľ’ovnou,“ predbehol Tamarku dedko a ušetril si jednu otázku.

DEDKO PRINIESOL VČIELKY

Konečne bol máj. Tamarka sa veru už nevedela včielok dočkať. Už nemusela mať kabátik a čižmičky. Bolo jej teplučko a teplučko bolo aj mladým včielkam v piatich rámikoch, čo dedko doniesol v prepravke. Potom rámiky opatrne preložil do úľa.

Priniesol aj dve rodiny, aby mohol v tomto roku stáčať aspoň trošku medu.

„Mladé včielky-oddelky v prvom roku ešte nemajú toľko medu, aby sme im ho mohli vziať. Necháme ho včielkam, aby sa poriadne rozmnožili a vychovali čím viac nových včielok. Teraz včielky musia dobre papat', aby do zimy zmocneli,“ vysvetľoval dedko Tamarke.

„A čo im dáš papat', dedko?“

„Tamarka, včielky budú jest' nektár a peľ, čo nazbierajú z kvietkov. Spolu to

potom miešajú v ústočkách a vyrobia z toho medík. No a ten potom papajú v zime, aby mohli prežiť do jari."

"A kadiaľ budú tie včielky lietať do úľa a z úľa?"

"Tamarka, cez letáč. No musíme ho zúžiť, aby im osy ani cudzie včielky nevykradli zásoby."

"Čože," dala Tamarka ruky v bok, "to sú aj včielky kradošky? Ja som myslela, že všetky včielky sú dobré."

"Včielky nie sú zlé. Ony nevedia, že to nesmú robiť. Mladé neopatrné včielky sa im tancom pochvália, že nazbierali dobrý medík do zásoby. Ukážu im smer a cestu k svojmu úľu. A keď je v tom úli málo včielok a slabo si chránia úľ, tak im ho môžu osy a iné včielky ukradnúť."

"No teda, ja s nimi zakrútim, že sa im odnechce kradnúť," pridal sa do debaty aj Tamarkin menší braček Jurko.

„Neboj sa, Jurko. Zlodejky ku včielkam nepustíme, zamaskujeme očko, kadiaľ vstupujú včielky do úľa, tak, aby tam cudzie včielky netrafili. A okolo úľa dáme aj lapače na osy. Ani ty by si nepustil domov kadejakých zlodějov, však?“

„Veru nie, dedko. Kúpim si meč a budem bojovať.“

Dedko sa zasmial:

„Neboj sa, mamička s ockom vás strážia. A vo dverách máte predsa kľúč.“

Do večera deti s nadšením vymýšľali svoje vlastné príbehy a predstavovali si, čo všetko by sa mohlo včielkam stať. Večer zaspali unavené, ale šťastné a múdrejšie o nové zážitky a vedomosti o včielkach.

Prišlo nové ráno, nový deň a okrem Tamarky a Jurka sa objavil u starých rodičov aj ich bratranček z Bratislavy,

Martinko. Keďže býval v byte, kde mu bolo akosi stále tesno, vždy sa veľmi tešil, že príde k starým rodičom na dedinu, kde sa môže dosýta vyšantit' v záhrade.

Rád kopal jamy, aby mohol posadiť stromečky:

„Ved' predsa, keď vyrastú, môžeme si z nich odtrhnúť chutné ovocie: broskyne, marhule, čerešne... No treba ich najskôr posadiť,“ argumentoval Martinko.

Babička im rýchlo pripravila chutné raňajky a deti si poslušne sadli k jedlu. Vôbec neprotestovali. Chceli, aby im po raňajkách dedko čo najrýchlejšie povedal všetko o včielkach.

„Keď všetko spapáte, mám pre vás prekvapenie, deti,“ tajomne sa zatváril dedko.

„Aké, aké, aké,“ ozvalo sa troje detských hláskov.

„Uvidíte, šup, šup papat’...”

A deti zjedli raňajky rýchlosťou blesku, aby sa rýchlejšie dozvedeli, čo dedko pre ne prichystal. O chvíľu už stáli znovu pri úľoch.

„Každý z vás bude mať svoj úľ s vlastnými včielkami. Budete môcť sledovať, ako vaša včelia rodinka žije,” povedal dedko a deťom sa rozžiarili očká.

„A ako si ich označíme, dedko?” pýtala sa Tamarka.

„Farbou,” ukázal dedko na pripravené rôzne farby - žltú, ružovú a zelenú.

„No, akú farbu si vyberiete?” Martinko sa ozval prvý: „Ja žltú!” Jurko si vybral zelenú a Tamarka ružovú.

„Tak, a teraz si môžete namočiť svoju ručičku do farby, ktorú ste si vybrali, a otláčte si ju na svoj úľ, aby včielky ľahšie poznali váš, a zároveň aj svoj úľik.”

Deti to s radost'ou urobili a podpis bol hotový. Ešte si obzreli svoje dielo a potom sa spokojne odbehli hrať s ďalšími zvieratkami, ktoré u dedka a babky bývali. Krmili sliapočky trávíčkou a psíkom dávali rôzne dobroty. Ani nepostrehli, ako sa pomaly zvečerilo.